

Motion till riksdagen 2021/22:2384

av **Julia Kronlid m.fl. (SD)**

En tryggare merkostnadsersättning och anhörigstöd

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förlänga övergångsbestämmelserna mellan handikappersättning och merkostnadsersättning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inkludera hjälpbehov i ersättning till vuxna med funktionshinder och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att justera den övre åldersgränsen för ersättning till vuxna med funktionshinder och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka möjligheten till ersättning för vård av närstående och tillkännager detta för regeringen.

Förläng övergångsbestämmelsen för att undvika glapp i utbetalning

Regeringen och riksdagen beslutade om nya regler vad gäller både barn och familj där vårdbidrag ändrats till omvårdnadsersättning och merkostnadsersättning samt handikapp-ersättning som ersatts av endast merkostnadsersättning. Omvårdnadsbidraget hanterar vi inom motionen om barn och familj där det funnits stora problem med övergången från ett system till ett annat och långa handläggningstider. Även övergången från handikapp-ersättning till merkostnadsersättning har inneburit stora problem för den enskilde. I ISF:s rapport 2020:5 ”Införandet av omvårdnadsbidrag och merkostnadsersättning” beskrivs övergången från handikappersättning till merkostnadsersättning och hur beslutet om omprövning av ersättning kom som en chock för många. Oron över att ersättningen skulle beräknas enligt det nya regelverket har varit stor. Handläggningstiderna har också varit långa och i juni 2021 slutade övergångsbestämmelserna att gälla och flera har blivit av med sin handikappersättning och väntar nu på besked om mer-

kostnadsersättning. Gällande vårdbidraget har övergångsbestämmelserna ändrats så att vårdbidrag kan betalas ut så länge som personer väntar på besked om ny ersättning, dock som längst till juli 2022. Sverigedemokraterna anser att liknande övergångsregler ska gälla för handikappersättning så att den kan löpa på till dess att handläggning och beslut om merkostnadsersättning är klart och som längst till juli 2022. Har inte alla fått besked om merkostnadsersättning i juli 2022 anser vi att regeringen ska överväga att förlänga övergången ytterligare. Vi menar samtidigt att regeringen behöver verka för att nödvändiga åtgärder fortsättningsvis vidtas för att minska handläggningstiderna och stärka rättssäkerheten.

Inkludera hjälpbehov i ersättning till vuxna med funktionshinder

För vuxna innebar förändringarna bland annat att den nya merkostnadsersättningen inte inkluderar rena hjälpbehov, på det sätt som handikappersättningen gjorde. Vad detta kommer innebära har givetvis inneburit en stor oro för de människor som tidigare erhållit ersättning för hjälpbehov.

Det saknas statistik och andra sammanställningar över vilka hjälpbehov som tidigare åberopats som grund för handikappersättning. Många av de berörda påtalade tidigt en oro över vad detta skulle kunna innebära i praktiken. I många fall kan rena hjälpbehov täckas upp av andra stöd, exempelvis LSS och kommunala insatser. Vi menar dock att det ändå finns risk att många behovande kommer att falla mellan stolarna. Många som nu blivit av med sin handikappersättning är oroliga över vad som ska ingå i merkostnadsersättningen, och det har varit svårt för många att veta vad man kan inkludera i en ansökan. Mottagare och närstående har tidigare haft en viss flexibilitet med frihet och egenmakt. I och med önskan om ett införande av ett strikt merkostnadsbegrepp kommer processen för att ansöka om merkostnadsersättning att försvåras för den sökande. Därför föreslår vi att regeringen återinför möjligheten att inkludera även rena hjälpbehov för vuxna på ett bättre sätt i rätten till ersättning.

Justera den övre åldersgränsen för merkostnadsersättning

Den övre åldersgränsen på 65 år för att beviljas merkostnadsersättning för vuxna är orimlig. Denna gräns behöver bli mer flexibel och justeras uppåt då fler väljer att stanna längre i arbetslivet. Så länge möjligheten finns att stanna i arbetslivet bör ersättning för att kunna utföra sitt arbete medges även efter 65 års ålder. Vi vill därför uppdra till regeringen att justera åldersgränsen vid merkostnadsersättning.

Vård av närstående – VAN

I dag finns möjligheten att närståendepenning betalas ut till närstående som avstår från arbete för att vårda en svårt sjuk person i hemmet, på sjukhus eller annan vårdinrättning.

Till svåra sjukdomstillstånd räknas tillstånd som medför ett omedelbart överhängande livshot, men även sådana sjukdomstillstånd som innebär ett allvarligt överlevnadshot på sikt. Syftet med närståendepenningen är att närstående personer ska ha möjlighet att vara tillsammans med den sjuke vid allvarliga sjukdomstillstånd.

Tyvärr är det svårt att beviljas närståendepenning vilket leder till att närstående istället tvingas nyttja semesterdagar, gå ner i arbetstid eller ta tjänstledigt för att kunna vårda en anhörig. Det sätter den anhöriga i en ohållbar ekonomisk situation vilket i 70 procent av fallen är kvinnor.¹

Även om det yttersta ansvaret för långsiktig omsorg om sjuka och äldre inte ska falla på en anhörig, kan det ibland uppstå ett tillfälligt behov. Det kan även vara en större trygghet för den drabbade att vårdas av en anhörig. Det är därför vår mening att regeringen bör utreda en reform av systemet med närståendepenning, och införa ett liknande system som vård av barn (vab) med den skillnaden att när det rör vuxna ska det handla om sjukdomstillstånd där personen i fråga är beroende av omsorg från andra. Det ska dock inte vara ett krav att det rör sig om livshotande tillstånd så som är fallet med dagens närståendepenning.

Julia Kronlid (SD)

Linda Lindberg (SD)

Jonas Andersson i Skellefteå (SD)

Jennie Åfeldt (SD)

¹ RUT 2019:825.